

YARGITAY KARARLARI

Yargıtay 3. Hukuk Dairesinden:

ESAS NO : 2021/3985
KARAR NO : 2021/11805

T Ü R K M İ L L E T İ A D I N A
Y A R G I T A Y İ L A M I

İNCELENEN KARARIN

MAHKEMESİ : KAYSERİ 1. TÜKETİCİ MAHKEMESİ
TARİHİ : 12/11/2020
NUMARASI : 2020/504-2020/386
DAVACI : TÜRKİYE VAKIFLAR BANKASI T.A.O.
 VEK. AV. CÜNEYT BÜYÜKKILIÇ
DAVALI : ADNAN AKKAYA

Taraflar arasındaki hakem heyeti kararına itiraz davasının mahkemece yapılan yargılaması neticesinde davanın usulden reddine dair kesin olarak verilen hükmün Adalet Bakanlığınca kanun yararına bozulması istenilmekle; temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten sonra, dosya içerisindeki kağıtlar okunup gereği düşünüldü:

Y A R G I T A Y K A R A R I

Davacı, davalı ile 17.06.2020 tarihinde mesafeli olarak kurulan tüketici kredisi sözleşmesini imzaladığını, davalının sözleşmede yer alan kendisinin rızası ile alınan sigorta prim bedelinin iadesine ilişkin Talas İlçe Tüketici Hakem Heyetine başvurduğunu, başvurusunun kabulüne karar verildiğini, ancak verilen tüketici hakem heyeti kararının usul ve yasaya aykırı olduğunu belirterek Talas Tüketici İlçe Hakem Heyeti Başkanlığı'nın 23.09.2020 tarih ve 040120200001709 sayılı kararının iptalini talep etmiştir.

Davalı, cevap vermemiştir.

Mahkemece; davacı tarafa 27/10/2020 tarihinde başvuru harcını ve peşin harcı yatırması için HMK 120 ve 115 maddesi gereğince bir haftalık kesin süre verildiği, bu süre zarfında harcın davacı tarafından yatırılmadığı takdirde davanın usulden reddedileceğine ilişkin ihtırlı muhtıranın davacıya usulüne uygun olarak tebliğ edildiği, ancak davacı tarafından verilen kesin süreye rağmen harcın yatırılmadığı gerekçesiyle davanın usulden reddine karar verilmiştir.

Adalet Bakanlığınının 18/03/2021 tarihli yazısında; 6100 sayılı Kanununun 120 nci maddesi gereği mahkemece davacı bankaya iki haftalık kesin süre verilmesi gerekirken bir haftalık kesin süre verilmesinin doğru bulunmadığı ileri sürülerek; kararın, 6100 sayılı HMK'nın 363 üncü maddesinin birinci fıkrası uyarınca kanun yararına bozulması talep edilmiştir.

Uyumsuzluk; davacının tüketici hakem heyetine itirazı sırasında yatırmadığı başvurma ve peşin harcı yatırması için bir haftalık kesin süre verilip verilmeyeceğine ilişkindir.

01.10.2011 tarihinden itibaren yürürlüğe giren 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun harç ve avans ödenmesi başlıklı 120 nci maddesine göre, "Davacı, yargılama harçları ile her yıl Adalet Bakanlığınca çıkarılacak gider avansı tarifesinde belirlenecek olan tutarı, dava açarken mahkeme veznesine yatırmak zorundadır. Avansın yeterli olmadığına dava sırasında anlaşılması hâlinde, mahkemece, bu eksikliğin tamamlanması için

davacıya iki haftalık kesin süre verilir.” Anılan Kanununun 114 üncü maddesinin “g” bendinde, gider avansının dava şartlarından olduğu belirtilmiştir. Dava şartlarının incelenmesini düzenleyen 115 inci maddesinde “Mahkeme, dava şartlarının mevcut olup olmadığını, davanın her aşamasında kendiliğinden araştırır. Taraflar da dava şartı noksanlığını her zaman ileri sürebilirler. Mahkeme, dava şartı noksanlığını tespit ederse davanın usulden reddine karar verir. Ancak, dava şartı noksanlığının giderilmesi mümkün ise bunun tamamlanması için kesin süre verir. Bu süre içinde dava şartı noksanlığı giderilmemişse davayı dava şartı yokluğu sebebiyle usulden reddeder. Dava şartı noksanlığı, mahkemece, davanın esasına girilmesinden önce fark edilmemiş, taraflarca ileri sürülmemiş ve fakat hüküm anında bu noksanlık giderilmişse, başlangıçtaki dava şartı noksanlığından ötürü, dava usulden reddedilemez.” denilmiştir.

Açıklanan yasal düzenlemelere göre gider avansının yatırılmadığının veya eksik olduğunun anlaşılması halinde, yatırılması veya tamamlanması için HMK'nun 120/2. maddesi gereğince verilecek iki haftalık kesin süre ile birlikte gider avansının nelerden ibaret olduğu net olarak belirlenmeli ve avansın yatırılmamasının hukuki sonuçları konusunda uyarı yapılmalıdır. Bu süre içinde dava şartı noksanlığı giderilmemişse, dava şartı yokluğu sebebiyle dava usulden reddedilecektir.

Diğer yandan, 492 sayılı Harçlar Kanununun 30 ve 32. maddeleri gereğince, harca tabi bir davada harç tamamlanmadan davanın esasına girilemez, ancak bu eksikliğin giderilmesi için ilgili tarafa süre verilmelidir. Mahkemece davacıya harcı tamamlaması için usulüne uygun olarak süre tanınması, harcın yatırılması halinde işin esasına girilerek olumlu ya da olumsuz bir karar verilmesi, harcın belirlenecek süre içerisinde yatırılmaması halinde ise Harçlar Yasası'nın 30. maddesi gereğince, dosyanın; işlemden kaldırılıp (HMK. 150 m.), yasal süresi içinde yenilenmediği takdirde açılmamış sayılmasına karar verilmesi gerekir.

Somut olayda mahkemece, yukarıda açıklanan yasal düzenlemeler ışığında harç ve avans başlığı altında düzenlenen hükümlere göre, eksik olan yargılama harcı kalem kalem gösterilerek HMK'nın 120/2. maddesi gereğince davacıya başvurma ve peşin harcı yatırması için iki haftalık kesin süre verilmesi gerekirken bir haftalık kesin süre verilerek bu süre içinde harcın yatırılmadığı gerekçesiyle dava şartı noksanlığından davanın usulden reddine karar verilmesi usul ve yasaya aykırı olup bozmayı gerektirir.

Kaldı ki, Harçlar Kanunu'nun 30. ve 32. maddeleri uyarınca davanın açılmamış sayılmasına karar verilmesi gerektiği ve bu sebeple HMK'nun 150. maddesinde yazılı usul uygulanmak suretiyle, öncelikle dosyanın işlemde kaldırılmasına karar verilmesi gerektiğinin gözetilmemesi de doğru görülmüştür.

Yukarıda açıklanan nedenlerle Adalet Bakanlığının davacı tarafa iki haftalık süre verilmesi gerektiği yönünde ileri sürülen kanun yararına temyiz talebinin kabulü gerekir.

SONUÇ: Yukarıda açıklanan nedenlerle Adalet Bakanlığının HMK'nın 363 üncü maddesinin birinci fıkrasına dayalı kanun yararına temyiz talebinin kabulü ile kararın sonuca etkili olmamak üzere **KANUN YARARINA BOZULMASINA**, aynı maddenin üçüncü fıkrası uyarınca gereği yapılmak üzere bozma kararının bir örneğinin ve dava dosyasının **Adalet Bakanlığına gönderilmesine**, 22/11/2021 tarihinde oy birliği ile karar verildi.

Esas **Karar**
2021/11042 2021/15246

TÜRK MİLLETİ ADINA
YARGITAY İLÂMI

Mahkemesi : Kütahya 2. İş Mahkemesi
Tarihi : 09.06.2020
No : 2020/102-2020/80
Davacı : Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı adına Av. Dilek Aslan
Davalı : Ankara Anonim Türk Sigorta Şirketi

Dava, itirazın iptali istemine ilişkindir.

Mahkemece, ilamında belirtildiği şekilde davanın reddine kesin olarak karar verilmiştir.

6100 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 363/1 maddesi uyarınca, Adalet Bakanlığının 08.09.2021 gün ve 24464 sayılı yazısıyla kanun yararına temyiz isteğinde bulunmuş olduğu anlaşıldıktan ve Tetkik Hakimi Barış Kılıç tarafından düzenlenen raporla dosyadaki kağıtlar okunduktan sonra, işin gereği düşünüldü ve aşağıdaki karar tespit edildi.

Dosya kapsamı incelendiğinde, trafik kazası sonucu sigortalıya ödenen geçici iş göremezlik bedelinin davalı sigorta şirketinden rücu tahsil için başlatılan takibe yapılan itirazın iptalinin talep edildiği, mahkemece 6102 sayılı Kanunun 5/A maddesi gereğince özel dava şartı olan arabuluculuğa başvuru şartı yerine getirilmediğinden dava şartı yokluğu nedeniyle davanın reddine kesin olarak karar verildiği anlaşılmıştır.

İş Mahkemeleri, 5521 sayılı Kanun ile kurulmuş istisnai nitelikte özel mahkemeler olup; 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 101 inci maddesinde, aksine hüküm bulunmayan hallerde, 5510 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıkların iş mahkemelerinde görüleceği düzenlenmiştir.

Diğer taraftan, 6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanununun 18/A maddesinin birinci fıkrasında; "İlgili kanunlarda arabulucuya başvurulmuş olması dava şartı olarak kabul edilmiş ise arabuluculuk sürecine ilişkin aşağıdaki hükümler uygulanır." hükmü yer almaktadır.

7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanununun "Dava şartı olarak arabuluculuk" başlıklı 3 üncü maddesinin birinci fıkrası; "Kanuna, bireysel veya toplu iş sözleşmesine dayanan işçi veya işveren alacağı ve tazminatı ile işe iade talebiyle açılan davalarda, arabulucuya başvurulmuş olması dava şartıdır." şeklinde, aynı maddenin üçüncü fıkrası ise; "İş kazası veya meslek hastalığından kaynaklanan maddi ve manevi tazminat ile bunlarla ilgili tespit, itiraz ve rücu davaları hakkında birinci fıkra hükmü uygulanmaz." şeklinde düzenlenmiştir.

7155 sayılı Abonelik Sözleşmesinden Kaynaklanan Para Alacaklarına İlişkin Takibin Başlatılması Usulü Hakkında Kanununun 20 nci maddesi ile 13.01.2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 5 inci maddesinden sonra gelmek üzere "Dava şartı olarak arabuluculuk: 5/A maddesinin birinci fıkrasına göre: "Bu Kanunun 4 üncü maddesinde ve diğer kanunlarda belirtilen ticari davalardan, konusu bir miktar paranın ödenmesi olan alacak ve tazminat talepleri hakkında dava açılmadan önce arabulucuya başvurulmuş olması dava şartıdır." hükmü eklenmiştir.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 4 üncü maddesi gereği her iki tarafın ticari işletmesi ile ilgili olup olmadığına bakılmaksızın Türk Ticaret Kanununda düzenlenen hususlar ticari davalardır. Yine aynı madde hükmüne göre, her iki tarafın ticari işletmesiyle ilgili hususlardan doğan hukuk davaları nispi ticari davadır. Türk Ticaret Kanununun 5 inci maddesinin birinci fıkrası gereği ticari davalara bakmakla görevli mahkeme asliye ticaret mahkemeleridir.

Somut olayda, 5510 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyumsuzluğa ilişkin davanın ticari dava niteliğinde olmadığı, 5510 sayılı Kanunun 101 inci maddesi gereği iş mahkemelerinin görevli olduğu, 7036 sayılı Kanunun 3 üncü maddesi uyarınca arabuluculuğa başvuru şartı aranmaksızın sonuçlandırılması gerektiği gözetilmeksizin, yazılı şekilde karar verilmesi usul ve yasaya aykırı olup bozma nedenidir.

Açıklanan nedenlerle, Adalet Bakanlığının Kanun yararına bozma isteminin kabulü gerekmiştir.

SONUÇ: Yukarıda açıklanan nedenlerle, Adalet Bakanlığının Kanun yararına temyiz talebinin kabulü ile Kütahya 2. İş Mahkemesinin anılan kararının sonuca etkili olmamak üzere HMK'nın 363/1 maddesi uyarınca Kanun yararına **BOZULMASINA**, HMK'nın 363/3.maddesi gereğince gereği yapılmak üzere kararın bir örneğinin ve dosyanın Adalet Bakanlığına **GÖNDERİLMESİNE**, 01.12.2021 tarihinde oy birliği ile karar verildi.